Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 69 | JERSEY CITY and NEW YORK, | THURSDAY, APRIL 11, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | ЧЕТВЕР, 11-го КВІТНЯ 1996 р. | Ч. 69. РІК CIII

Я вірю, краю наш, ти встанеш із руїни, Христос Воскрес! Христос Воскрес!

ЗАТВЕРДЖЕНО КОНСТИТУЦІЮ КРИМУ

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 4-го квітня, Верховна Рада України прийняла закон про Автономну Республіку Крим, за вийнятком 20-ох статтей, над якими ще треба працювати. Загальне число статтей у законі про автономію 136. Серед згаданих 20-ох статтей деякі схвалено частинно, інші не схвалено зовсім, парлямент розгляне їх повторно. Із 339 депутатів за таке рішення проголосували 230, проти — 7 і 25 утрималося.

Серед незатверджених залишилося положення про внутрішнє громадянство Криму, про власність народу Криму на природні багатства, про перепідпорядкування Кримові Севастополя, про кримський герб, прапор, гимн, про виконачу владу, судову владу, статус мов.

Кримському парляментові доручено всі згадані положення узгодити із законами України і тільки після того, як вони йому не суперечитимуть, Верховна Рада їх розгляне повторно.

Це рішення Верховної Рада України прийняла після того, як кримські парляментаристи звинуватили Київ у невиконанні обіцянки схвалити кримську конституцію. Верховна Рада Криму внесла до порядку денного питання про зняття накладеного влітку 1994 року мораторію на референдуми, а також про повернення до конституції Криму з 1992 року.

Меджліс кримськотатарського народу підтримав рішення Верховної Ради України з 4-го квітня.

Наталка Турчманович

Христос Воскрес, Україно!

Христос Воскрес, блакитна Україно!
Знедолений, чарівний краю мій.
Прадавнє наше плем'я рідне
І Києве золотоверхий і святий!

Христос Воскрес натрудженим селянам,
Робітникам, ученим, школярам,
Тобі, невтомна українська мамо,
Христос Воскрес вам, сестрам і братам,

Степам, ланам, дібровам України,
Святим могилам, що кличуть до небес.
Я вірю, краю наш, ти встанеш із руїни,
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Президент ЗСА видав проклямацію в 10-річчя Чорнобиля

Вашінгтон. — З датою 26-го березня 1996 року Президент Билл Клінтон видав звернення з нагоди близької річниці катастрофи у Чорнобилі.

У своєму зверненні він переслає привітання для всіх тих мешканців ЗСА, України, Білорусі і Росії, що тепер відзначатимуть різними способами 10-річчя найбільшого атомового вибуху у світі, що мав місце на атомовій станції в Чорнобилі 26-го квітня 1986 року.

Стверджуючи жахливі наслідки, які цей вибух приніс негайно і на довгу мету, зокрема на здоров'я дітей, Президент згадує з вдячністю усіх тих, які стараються про гуманітарну допомогу жертвам Чорнобиля і які своїм досвідом та бажанням допомогти дають постійні вказівки, як і постійну ініціятиву, для різних американських програм, що існують саме для допомоги потерпілим.

Однак Б. Клінтон свідомий, що сама медична чи іншого роду допомога, ніяк не є вистачаюча і тому ЗСА провадять заходи в міжнародному політичному світі, щоб така катастрофа не повторилася. Саме ЗСА минулого року підписали відповідний договір з Україною у справі закриття діючих реакторів Чорнобиля у 2000 році. Цей договір є не лише на те, щоб вплинути на закриття Чорнобиля, але також щоб дати Україні відповідну допомогу для створення інших джерел енергії на своєму терені.

Президент повідомляє, що 19-го і 20-го квітня в Москві зустрінуться провідники світових держав,

(Закінчення на стор. 3)

Українські правоохоронці не дрімають

Київ (Р. Р.). — Заступник голови Служби Безпеки України Валерій Лящук повідомив про недавно зупинену спробу деяких відповідальних чиновників Донецької обласної адміністрації та комерційного „Укрінбанку" вивезти цінних паперів на суму понад 850 млн. дол. і акцій банку „Галицький" на 600 млн. дол.

В. Лящук також підтвердив, що на англійському ринку з'явилися акції Української фінансової групи на 500 млн. дол., а в Швайцарії облігації Українського Кредитного Банку на 10 блн. дол. Все це підтверджено конкретними даними. Водночас розслідується махінація ще на суму близько 10 блн. дол., але в цій справі слідство ще не скінчилося, зазначив В. Лящук.

СБУ знає імена представників українських банків, які, за даними Інтерполю, співпрацюють із західніми банкірами сумнівної репутації. Поширені на Заході цінні папери не фальшиві. Вони видруковані за кордоном, але без дозволу Уряду і Міністерства Фінансів України.

„Державність" звинувачує частину депутатів в порушенні законодавства

Київ. — Депутатська група „Державність" висловила стурбованість „явищами нехтування законодавством, що все частіше трапляються у Верховній Раді України" і тим, що негативний прик-лад ігнорування законодавства майже щоденно демонструє особисто голова ВР України Олександер Мороз, повідомила 7-го квітня УНІАР.

У зверненні до народних депутатів стверджено, що частина депутатів щоденно фальшує результати голосування у Верховній Раді, голосуючи картками відсутніх на сесії депутатів, „а голова ВР України не тільки потурає цьому, але й заохочує подібне беззаконня при розгляді питань політичного характеру, намагаючись таким чином протягти прийняття для свого політичного оточення, зокрема, Соціялістичної Партії, рішення".

Група вимагає розгляду у Верховній Раді порушень О. Морозом чинного законодавства і правильника ВР.

Комісія з питань правильника, депутатської етики й забезпечення діяльності депутатів, розглянувши звернення, „засудила факти, коли деякі народні депутати України порушують вимоги законодавства".

У рішенні, ухваленому з цього приводу, голові Верховної Ради рекомендовано утримуватися від висловлювання свого ставлення до виступів окремих депутатів замість підведення загальних підсумків обговорення того чи іншого питання.

Представникам депутатської групи „Державність" рекомендовано в документах, що надсилаються до відома депутатів при їхній підготові, використовувати перевірені, достовірні і обґрунтовані матеріяли.

В Україну надійшли стодоларові купюри нового зразка

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 2-го квітня, заступник голови правління акціонерного банку „Ва банк" Ярослав Колесник під час зустрічі з журналістами повідомив, що в Україну за приблизними оцінками надійшло близько 50 млн. американських стодолярових купюр зразка 1996 року.

Нові купюри обертатимуться паралельно зі старими й обмінюватимуться на карбованці в пунктах обміну валюти без будь-яких обмежень. За словами Я. Колесника, є два варіянти обміну в українських банках купюр старого зразка на нові банкноти: зі сплатою комісійного 2 відсотки від суми, що обмінюється; розміщення заощаджень у доларах старого зразка на спеціяльних депозитних рахунках з наступним їх обміном на нові після завершення терміну депозитного договору.

На пресовій конференції були присутні представники інформаційного центру Міністерства фінансів ЗСА та Асоціяції споживачів України.

ЗСА розпочали евакуацію з Монровії

Монровія, Ліберія. — Речник Державного департаменту Глин Дейвіс повідомив, що у вівторок, 9-го квітня, ЗСА розпочали інтенсивну евакуацію своїх громадян з Монровії, столиці цієї громадянською війною розтерганої західньоафриканської країни.

Військові гелікоптери почали забирати з окруженого муром подвір'я американської амбасади у Монровії, американських дипломатів, працівників допомогових організацій, представників торговельних підприємств, як і осіб-громадян інших країн. Усіх евакуованих спрямовано до Фрітавну, столиці сусідньої Сієрра-Леоне, а вже там буде вирішуватись їх дальша доля.

ЗСА вже третій з черги раз від 1989 року, як розпочались ці внутрішні міжусобиці, евакують працівників своєї амбасади. За той час сім окремих повстанських угрупувань ведуть внутрішню боротьбу, в якій вже загинуло понад 150,000 осіб, а понад мільйон залишилися бездомними та що найважливіше зруйнували суспільство Лібериї, що її як республіку створили звільнені американські невільники.

Л. Кучма подбав про інформування населення

Київ (Р. Р.). — Недавно Президент України Леонид Кучма підписав розпорядження про заходи, спрямовані на підвищення рівня поінформованости населення України щодо основних напрямів державної політики.

Як інформує Пресова служба Президента, запроваджуються щомісячні дні інформування за участю відповідальних представників органів виконавчої влади.

У відповідь на звернення до нього редакторів провідних засобів масової інформації з приводу ухвали Верховною Радою закону про рекляму, Президент зустрівся з журналістами і керівниками видань з метою обговорення згаданої проблеми. Л. Кучма запропонував усім присутнім висловити свої думки щодо закону про рекляму, щоб він міг розглянути суть справи.

Виступаючи в цій справі, керівники засобів масової інформації викривали суперечливість окремих норм закону, звертали увагу на приховане цензурування і на той факт, що закон сприятиме переходові грошей не до бюджету, а в тіньову економіку. І гроші ці працюватимуть не на Україну, а на Росію, бо будуть переведені в російські банки та банки інших країн. Водночас, зазначували промовці, це поставить українські видання у скрутне економічне становище.

Зустріч з Президентом не обмежувалася лише однією темою. Обговорено питання національної преси взагалі та проблему залежности від Росії в справі паперу.

Президент Кучма обіцяв питання виробництва паперу в Україні взяти під особисту контролю і погодився з тим, що Україні потрібна справді незалежна преса.

УСІМ ЧЛЕНАМ, ЧИТАЧАМ ТА ВСІМ УКРАЇНЦЯМ, ЯКІ СВЯТКУЮТЬ ЦЕЙ ПРАЗНИК ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО, БАЖАЮМО РАДОСТІ, НАСНАГИ ТА ВСІХ БЛАГ ГОСПОДНІХ!

ЕКЗЕКУТИВА УНСОЮЗУ
І В-во „СВОБОДА"

Правний режим України визначить правний статус Криму

Київ (УНІАР). — Прийняти правний акт про правний статус Криму в той час, як не визначено правний режим решти української території, — не логічно, сказав 3-го квітня Сергій Головатий після зустрічі з Максом Ван дер Стулем, верховним комісаром ОБСЕ з прав національних меншин.

Зустріч між С. Головатим і М. Ван дер Стулем відбулася за зачиненими дверима і була присвячена кримським питанням.

„Ми тепер не можемо визначити, як буде сформована влада в Криму, як буде функціонувати самоврядування тоді, коли ми не визначили, який буде порядок у решті 24 областях України", — сказав С. Головатий.

За словами міністра юстиції, М. Ван дер Стуль підтримав його становище, яке полягає в тому, „що розв'язання кримської проблеми має виходити, насамперед, зі збереження повного суверенітету України, і з одночасним гарантуванням автономного статусу Криму, що неодмінно не може означати наявність елементів державности Криму".

М. Ван дер Стуль сказав, що він є за „максимальне збереження повного суверенітету України, і в той же час автономії Криму".

Того самого дня парлямент Криму знову висунув ідею референдуму про статус півострова, включивши це питання у свій порядок денний.

Голова Верховної ради Криму Євген Супрунюк сказав, що республіка лише вимагає своїх прав як автономія. Він зазначив, що „ми не є сепаратисти".

В Україні

ПОТРІБНА ГРОМАДСЬКА РАДА НА ПІДТРИМКУ РЕФЕРЕНДУМУ

КИЇВ. — Під час зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою лідери дев'ятьох партій — УРП, НРУ, ХДПУ, КУН, ЛДПУ, НДПУ, ДПУ та Української Партії Справедливости — запропонували створити громадську раду для підтримки проведення референдуму з метою ухвалення конституції. Пропонувалося також відновити при Президенті діяльність консультативної наради політичних партій, як це було за Президента Леоніда Кравчука.

ВИМАГАЮТЬ ПЕРЕОБРАННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ І ПРЕЗИДЕНТА

ЛЬВІВ. — Тут 31-го березня відбулося багатолюдне віче, організоване реґіональною організацією УРП. Учасники віча ухвалили резолюцію домагатися призначення і проведення передчасних виборів до Верховної Ради України протягом трьох місяців після прийняття конституції та передчасних виборів Президента протягом шістьох місяців після ухвалення нової конституції. На думку республіканців, договір з Росією Україні не потрібний, а міністра оборони і його колеґію треба звільнити. Учасники віча висунули й економічні вимоги — обмеження податків до 25 відсотків від прибутку.

ЗАТРИМАНО КЕРІВНИКА КОМПАНІЇ „СВІТЯЗЬ"

МИКОЛАЇВ. — Тут органи прокуратури затримали президента акціонерної компанії „Світязь" Івана Будзея. Його підозрівають у порушенні правил з використання валюти і розкраданні суспільного майна у великих розмірах. Компанія від 1989 року залучила 60,000 акціонерів з метою житлового будівництва та господарської діяльности, але не збудувала нічого і не виплатила людям грошей.

УКРАЇНА ПРИЄДНАЛАСЯ ДО ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯКОСТИ

КИЇВ. — В інформаційному відділі Української асоціяції якости повідомили, що у Відні, Австрія, на засіданні Генеральної асамблеї Европейської асоціяції якости одноголосно надано Українській асоціяції якости статус повноправного члена Европейської асоціяції якости. Европейська асоціяція якости — це міжнародне неурядове об'єднання професійних організацій якости европейських країн, яка розповсюджує знання про якість і створює умови для їх успішного застосування в країнах-членах Асоціяції.

ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА СТАЛА НАЦІОНАЛЬНОЮ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма підписав указ, яким Києво-Печерський історично-культурний заповідник із державного перетворено на національний. Як сказано в указі, „враховуючи значення заповідника як унікального пам'ятника вітчизняної культури і з метою збереження його історично-культурних цінностей" надалі іменувати його Національним Києво-Печерським історико-культурним заповідником. Останнім часом чимало приміщень у Лаврі зайняли комерційні установи, які, однак, не ремонтують їх і не дають грошей на реставрацію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Не помиляймося щодо Росії!

А помиляється не тільки Захід, який вперто хоче помилятися, але й ми, українці, хоч уся наша історія аж волає до нас: не вірте Москві! Та варто їй трохи розтиснути пальці на нашому горлі — і ми вже приязно всміхаємося, вже готові все забути і простити. Згадаймо день 1-го грудня 1991 року, тріюмфальний вислід референдуму. І згадаймо, як через пару днів президенти Кравчук, Шушкевич і Єльцин заснували, замість зрозуміло згнилого СССР, незрозумілу Співдружність Незалежних Держав. Чи ж обурився український нарід? Чи висловила своє неґативне наставлення українська політична еліта? Пролунали окремі голоси, але їх тут таки зацитькали, потрактувавши „крайньо правими“. Більшість видавала бажане за дійсне: мовляв, Росія вже не та, вже не імперія, президент Єльцин — властивий демократ, то чого ж боятися?

„Добра не жди, не жди сподіваної волі...“! Росія — все та ж. Так, комунізм деґрадував, але й він був лише ідеологічною маскою імперії, лише зручною методою російської великодержавности й експансії. „Демократ“ Єльцин, три роки тому відкриваючи в російській глушині пам'ятник Ярославові Мудрому, гордовито говорив про „тисячолітню Росію“ і ні словом не згадав, що йдеться про київського князя і що й сьогодні на просторах давнього князівства живе той самий український народ. „Демократ“ Єльцин два роки тому підписав специяльний указ „про посилення впливу Росії в межах СНД“. „Демократ“ Єльцин почав криваву бойню в Чечні, злякавшись незалежности маленької нації. То де ж він схотів би, щоб незалежною залишилася велика Україна?

Услід за Л. Кравчуком, Президент Л. Кучма намагається переконати своїх громадян в тому, що „демократ“ Єльцин вартий підтримки, бо він — антикомуніст і твердо протистоїть зюґанівцям, які ведуть справу до відновлення СССР. Одначе пильно придивімося, чи є якась різниця між комуністом Зюґановим і антикомуністом Єльцином? Певна річ, між ними точиться гостра боротьба, але це боротьба за владу, і хто б не переміг у червневих президентських виборах, влада в Росії залишиться великодержавною, шовіністичною і антиукраїнською. Коли 15-го березня російська Державна дума скасувала Біловезьку угоду 1991 року щодо створення СНД, президент Єльцин змушений був засудити це рішення, однак він це зробив не з міркувань демократії, не з погляду справедливости, а тільки в інтересах власної передвиборчої кампанії. Він використав можливість підкреслити, що прокомуністичний парлямент хоче реставрувати старий тоталітарний СССР, тим часом він, „демократ“ Єльцин, обстоює „добровільну інтеґрацію колишніх совєтських республік“. Але ось стали відомими сенсаційні подробиці. У згаданому рішенні про скасування СНД Дума точкою ч. 3 записала: „Рекомендувати Президентові Російської Федерації випрацювати систему заходів, спрямованих на поглиблення інтеґрації Росії, Білорусі та інших колишніх совєтських республік СССР...“. І вже 29-го березня Росія, Білорусь, Казахстан і Киргизія підписують угоду про створення нового союзу. Тобто „антикомуніст“ Єльцин робить те, чого прагне прокомуністична Державна дума.

Знаємо ми їхню „добровільну інтеґрацію“. Спочатку отруять душу „молодшому братові“, виберуть очі, вириють перед ним яму, а коли він впаде в неї, скажуть, що це — добровільна інтеґрація! Саме так сталося з нещасними білорусами. Там вже, мабуть, замало патріотів, щоб відвернути поновне рабство. Все ж у Мінську відбулася 30-тисячна демонстрація протесту, та закінчиласа вона черговим побиттям демонстрантів.

Не маймо ніяких ілюзій щодо Москви! Відомий білоруський письменник Василь Биков, промовляючи, ще перед поліційною розправою, до багатолюдної мінської площі, сказав: „Ми звертаємося до російських демократів! Допоможіть нам і ви допоможете собі!“. Але це ілюзія — думати, що в Росії є демократи. Завойовувати, підкорювати — в цьому полягає російська природа. І му, українці, не маємо іншого способу вижити, як тільки зміцнюючи нашу природу оборонців свободи і незалежности.Не перекладаймо відповідальности за долю Україну ні на кого. Слушно пише з приводу останніх подій газета „Вечірній Київ“: „Ми готові на все, аби лише перекласти відповідальність на кого завгодно — лукашенків, червоно-коричневих, п'яту колону, „забуваючи“, заради власного самозаспокоєння, що крім ката та Пилата була в Христорозп'ятнім дійстві ще й третя особа, без якої воно б не здійснилося — Юда...“

Володимир Звіглянич

ДОГОВІР РОСІЇ З БІЛОРУССЮ: СУТЬ ТА НАСЛІДКИ

I

У помпезній обстановці у Кремлі відбулося урочисте підписання „союзного договору“ між Росією та Білоруссю. Крім двох президентів — Єльцина та Лукашенка — цю процедуру освятив духовно Патріярх Російської Православної Церкви Алексій II. Документ, який налічує сім сторінок й називається „Договір про утворення спільнот“, оголошує про створення інтеґрованої політично та економічно спільноти, що базується на „суверенітеті та рівності“ країн-учасниць. Обидві сторони погодились координувати свою зовнішню політику та охорону спільних кордонів. Вони також ухвалили зформувати до кінця 1997 року спільний економічний простір, у якому провадили б узгоджену політику щодо праці, пенсій, митниць, податків та інвестицій.

ССР уже є

Існувало кілька версій щодо назви нового утворення. Лукашенко називав його увесь час „Спільнотою Суверенних Республік“ або ССР, що викликало аналогії зі старим Совєтським Союзом, що розпався у 1991 році. Ця обставина змусила помічника Єльцина з питань зовнішньої політики Дмитра Рюрікова наголосити на тому, що утворення називається просто „спільнота“ — і все, без уточнення, хто до неї належить. Високий сенс такої простоти полягає, очевидно, у тому, що Росія, як на тому наголосив Єльцин під час відвідин Бєлгорода 4-го квітня, дуже сподівається, що Україна колись таки піде за Білоруссю до цієї „спільноти“, а згодом, може, й ще хтось з колишніх совєтських республік. Так, щоб не повторювати зайвий раз „спільнота того й того й того“, Росія і наполягає на „спрощенні сутностей“. А Лукашенкові потрібно обов'язково потішитися — аякже, ще кілька років тому безвісний голова колгоспу вже цілується з самим Єльцином, їздить в „Мерцедесі“, а тепер ще й став головою „просто спільноти“.

Спроби обов'язково залучити Україну до „спільноти“, а отже неприкритий тиск на неї вже почався. Розпочав його патріярх Алексій, який всіляко противиться канонізації УПЦ Київського Патріярхату. Спотворюючи історію та роблячи вигляд, що три слов'янські народи вже нібито існували у сучасній формі на момент хрещення Київської Руси, патріярх у своїй промові в Кремлі наголосив, що „братські народи, хрещені разом з єдинокровним народом України у Київській купелі, — після короткого сумного роз'єднання роблять крок до єдности“.

„Світлий день“ для Єльцина

Сьогодні у нас „світлий день“, вважає Єльцин. Світлота полягає у двох моментах. Поперше, нова спільнота допоможе тому, щоб трактори „Беларусь“ та самоскиди „БеЛАЗ“ стали конкурентоспроможними на світових ринках. Подруге, на думку Єльцина, головна мета спільноти — „не допустити появи нових хмар на військово-політичному обрії Европи“. Хмари — то НАТО, а сонце, згідно з цією символікою, то „спільнота“.

Лукашенко продовжив цю думку із солдатською прямотою. Він без усякої символіки просто сказав, що через нашу, білоруську територію, вам, росіянам, ніколи не буде загрожувати небезпека, тобто розглядає свою територію як своєрідний заслін Росії від світового зла. Росію ж Лукашенко трактує як виключний ґарант безпеки Білорусі. Остання готова співпрацювати з Росією у галузі (увага!) оборони, проводити узгоджену зовнішню політику. Говорячи у реальних термінах — єдино достойних політичної аналізи,— змушений констатувати, що Росія першою, поки НАТО сперечається з приводу поширення на схід, умов такого поширення тощо, зробила реальний крок до експансії. Так колись було і з розміщенням ракет середньої дальности СС-20 на території країн-учасниць Варшавського договору, що викликало довготермінову кризу у 70—80-их роках в Европі. Тепер же кордони Росії фактично співпадають з кордонами Білорусі і, відповідно, військові формування Росії будуть розміщені у своєрідній „буферній“ зоні, додатково прикриваючи Росію на випадок евентуального включення Польщі до НАТО. Отже, суть „спільноти“ полягає не у просуненні тракторів та самоскидів Білорусі на світові ринки, а у просуненні російських військових угрупувань та кордонів на захід, тобто є перш за все мілітарно-політичною, а вже потім будь-якою іншою.

Жириновський — „за“. Зюґанов — теж

Незважаючи на це (а може й внаслідок цього), створення спільноти схвально зустріли представники майже всіх політичних спектрів Росії. Реакцію Жириновського, Лебедя, Зюґанова неважко було передбачити, і виявилася вона позитивною. Деякі вагання були стосовно позиції таких лібералів як Галини Старовойтової, колишнього радника Єльцина з питань національної політики, або Бориса Федорова, колишнього радикального реформатора, міністра фінансів Росії, але й їхня реакція була схвальною. Це лише зайвий раз засвідчило що російська демократія закінчується на хуторі Михайлівському, тобто на кордоні Росії з Україною, а в питаннях прирощення російської території усі єдині — демократи і недемократи Росії.

Показовим є коментар радника аналітичного центру при президенті Росії Михайла Деряґіна: Білорусь — це вікно в Европу для Росії в сучасній політичній ситуації; нова спільнота — це відновлення того, що було зруйноване до Біловезької угоди (а це, принагідно відзначимо, й був СССР).

Лише Сергій Ковальов, колишній радник Єльцина з проблем прав людини та голова парляментського комітету з прав людини, що недавно порвав з Єльцином, протестуючи проти звірств російських військ у Чечні, знайшов мужність так охарактеризувати сутність нової спільноти: „Ви думаєте, що будуєте велику Росію, насправді ви відновлюєте старий большевицький кошмар“.

Структура ССР

Чи є життєздатним нове утворення? Погляньмо на структуру головних органів. Це є Вища Рада. Лукашенко, за повідомленням російської телепрограми „Время“ з 2-го квітня, затверджений його головою. Хто його затвердив — невідомо. До Вищої Ради входять голови держав та урядів, керівники парляментів, а також голова виконкому, яким був обраний (ким — знову ж таки невідомо) Черномирдін. Він же поєднує дві функції у структурі Вищої Ради — входить туди як голова уряду Росії (тобто у частковій функції) і як голова виконкому — вже наддержавної структури, покликаної здійснювати програми спільноти. На чию користь будуть вирішуватися питання згідно з таким розкладом сил, гадаю, цілком очевидно. І ще зазначалося, що сторони формують Парляментські збори, утворені з рівної кількости парляментарів. Принципи селекції депутатів туди є невідомі, як невідомо й те, хто буде їх туди висувати, скільки, який порядок голосування, періодичність засідань, на постійній чи тимчасовій основі тощо. Неясним є співвідношення Парляментських зборів з Вищою Радою та її складовими, усього цього — з СНД та її окремими країнами, як і з іноземними державами. Ясно одне — на наших очах створюється квазідержавна структура, де рішення органів, не вільно обраних народом, а призначених невідомо ким і згідно з якими нормами, будуть мати визначальну силу стосовно з рішеннями суспільних інститутів, вільно обраних під час голосування і створених у відповідності з республіканськими конституціями. Усе це дає підстави стверджувати, що спільнота є нежиттєздатним утворенням і приречена або на виродження у напівавторитарну структуру під проводом виконкому, або ж ризикує повторити долю СНД і перетворитися на анемічне утворення з неясними цілями та перспективами.

(Закінчення буде)

Дмитро Пожоджук,
Космач, Гуцульщина

ВЕЛИКДЕНЬ У КОМУНІСТИЧНИХ КОНЦТАБОРАХ РОСІЇ

I

Уже вкотре приходить на українську землю Великдень. В селах чепурять люди хати, прибирають подвір'я. Жінки — печуть рум'яні запашні пасхи і — пишуть писанки. Бо ж чекають цього свята цілий рік.

Беруться за писання писанок і сестри Анна та Стефанія Шабатури зі Львова. І на гадку приходить Великдень у комуністичних таборах Росії, куди масово вивозили українців, які не хотіли коритися комуністам, які не бажали підтримувати їхню червону політику, а особливо галичан, котрі не бажали вступати до колгоспів, котрі взагалі не визнавали ні німецьких загарбників, ні, тим більше, російських. Зрештою, цвіт нашої української нації московська окупаційна влада винищила ще до початку Другої світової війни, знищила голодом, чи просто розстріляла. Катами ми часто називаємо німців і ще й нині делікатно обминаємо це слово до росіян, котрі вчинили не менші звірства в Україні і з українцями.

— Ми легко списали всю вину на Сталіна, — зізнавалася мені Марія Попович з Космача, яка відбувала своє покарання в таборах Росії над Амуром. — І так само ми говоримо про Гітлера, але вживаємо й термін „німецький фашизм“. Те, що я пережила в російських катівнях, по-іншому не назвеш, як російський фашизм. На Великодні свята в нас розстрілювали священиків, на Великодні свята нас гнали під дулами автоматів на тяжкі роботи. Росіяни поводилися з нами гірше, як з будь-якими рабами, а ми ж їм освоїли північ Росії, ми ж їм заводи там збудували й міста. Хто відшкодує Україні ці робочі руки, яких були мільйони в завойовницькій Росії? Німці виплачують запомогу тим, кого вони вивозили на примусові роботи в Німеччину, поляки виплачують допомогу тим, хто служив у польському війську як виходець з Галичини. Якби Росія була дійсно демократичною, то вона б виплачувала допомогу сотням тисяч українців, котрі, як політичні в'язні, відбували каторгу на її теренах.

— Ми з чоловіком відбували заслання в Комі, — пригадує жителька Космача Олена Мохначук. — Ми вже тоді бачили, що творилося з малочисельними народами в Росії. Сьогоднішні події в Ічкерії є поступовим продовженням того. А з нами у таборах були і чечени. Як вони гарно відносилися до українців! З якою любов'ю, шаною. А особливо до нас, гуцулів, які як і вони живуть у горах...

І так говорять усі бранці з України. Але чи не найбільше їх було таки з Космача, да наприкінці 1944 року військами Української Повстанської Армії було проголошено Космацьку Самостійну Республіку. Тут були найбільші битви з Московською армією. З Космача до комуністичних концтаборів Росії було вивезено сотні гуцулів. Практично, з кожної родини. Найбільше космачан було вивезено до Омська, Хабаровська, Норильська. А серед них: Николу Боб'яка з жінкою і дітьми, Василя Кіращука з жінкою і дітьми, Настуню Полагняк з дітьми, Параску Клапцуняк, Василя Пожоджука, Ілька Топузяка, Анну Гаврищук, Леся Головчука, Марію Палійчук, Василя Палійчука, Настуню Палійчук, Олену Палійчук, Петра Палійчука, Параску Ґорґанюк, Онуфрія Боб'яка, Гриця Ребеджука, Івана Рошканюка, Петра Дзвінчука, Дмитра Дзвінчука, Меланку Рошканюк, Параску Ребеджук, Василя Ребеджука, Івана Карп'юка, Василя Чорнищука... Та всіх і не злічити. Якби зібрати у них усіх спогади, то можна б написати багатотомне видання про перебування космацьких гуцулів у комуністичних концтаборах Росії. Зрештою, на зорі відродження України у Космачі побувала відома кінорежисер з Канади Мирослава Олексюк, яка зуміла зафільмувати спогади політичних в'язнів з Космача Ілька Топузяка, Марії Попович, а також свідчення очевидців і дружини Михайла Варцаб'юка, якого московські солдати у Космачі на присілку Медвежому спалили живим на смереці. Такого звірства не пам'ятав Космач у своїй історії.

(Закінчення буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Земний уклін вам, добрі щирі люди!

На порозі Великдень. Найбільше свято християн усього світу. Де б не жили люди, але в цей день серця їх переповнює велика радість: Христос Воскрес! Цьому святу понад 1000 років, але значення його не меркне. А почалось воно з трагедії — трагедії розп'яття Христа, що прийняв муки за нас грішних — за людей. І так сталося, що саме в ці весняні святкові дні на нашій землі 10 років тому відбулась одна з найбільших трагедій, яка охопила багато країн: Росію, Білорусь, Польщу, Німеччину, Швайцарію. Наслідки цієї трагедії уже проявили себе, проявляють і ще багато років будуть проявляти себе, і трапилась ця трагедія в Україні — назва їй Чорнобиль. Багато людей в Америці лише тоді довідались про Україну, хоч історія цієї древньої европейської держави сягає в сиву давнину, ще до Трипільської культури. Але тільки п'ять років тому, звільнившись від авторитарного гніту Москви, стала незалежною державою. Про Україну є чудова притча: „Одного разу Бог роздавав людям землю. Найкрасивішу і найбагатшу, але відносно невеличку землю він залишив для себе. Коли всі народи отримали землю, до Бога підійшов чоловік-роботяга, який в цей час працював у полі, тому і прийшов останній, і теж попросив собі землі. Глянув Бог на його струджені руки і вирішив віддати ту землю, що приберіг для себе. Так з'явилась напрочуд гарна країна — Україна!

Я українка з Києва. Народилася і виросла в цьому старовинному, але від віку прекрасному місті, яке знаходиться всього 60 миль від Чорнобиля, і з недавнього часу називається холодно „четверта Чорнобильська зона“. Десять років тому я, молоде дівчисько, після закінчення Київського Державного Університету ім. Т. Шевчена, була направлена на працю вчителем в одну із шкіл Києва. З 25-го на 26-те квітня (в ніч великої трагедії) ми, молоді вчителі, з загоном школярів в 60 осіб знаходились в поході в Іванківських лісах — це район, який найбільше потерпів від Чорнобиля. О 5-ій год. ранку на землю впав теплий весняний дощик. Діти від весни, молодости і радости одуріли — вони повисипали з наметів на цей ранковий дощ і влаштували шалені танці під цим вже радіоактивним дощем смерти. Воістину: бенкет під час чуми. Але цього ми не знали. Потім було 1-ше Травня. Свято, яке широко відзначалося в колишньому Союзі і супроводжувалося масовими демонстраціями. Близько 4,000 школярів і молодих вчителів (серед них була і я) Києва від 7-ої год. ранку до 12-ої дня протримали в прилеглих до Хрещатика вулицях, щоб в певний час рівними колонами пройтись попри трибуни з „видатними діячами і керівниками“ тодішньої совєтської республіки. Що чекає чи вже трапилось в житті тих і багатьох інших дітей, що в ті дні знаходились в так званих „зонах масового забруднення радіонуклідами“?! Відлуння цієї трагедії не оминуло і мене. В квітні 1990 року в нас з чоловіком народилась донечка. В 1994 році дитині було встановлено діягнозу — вроджений рак. Тумор Віммса охопив праву нирку. Велика комісія у складі 11 осіб признала дитину інвалідом дитинства в наслідок чорнобильської катастрофи, а нам, батькам, прочитали вирок: „Ми будемо робити все, що в наших силах, але, враховуючи економічний стан країни і характер хвороби (рак в Україні не виліковують), вашій донці залишилось жити максимум 4 роки“. Мені здається, що не потрібно бути мамою чи татом, щоб зрозуміти, що ми пережили. То був відчай, але, дякуючи Богові, короткий. Потім почались митарства і боротьба за методи і шляхи лікування. Це надто довга і сумна розповідь, та й не це головне.

31-го грудня 1995 року ми приїхали до Америки з напівживою донькою, на чотири і півроку, при рості 105 см вона важила 24 фунти, в неї вже почалось кровохаркання. Від хворої нирки, яку зоперували раніше, метастази пішли на легені, і вже на день нашого приїзду легені повністю були „засаджені“ туморами, яких навіть перелічити не було можливим. І тут в Америці ми зустріли добрих щирих людей. З Божої ласки, на щастя, їх виявилось дуже багато.

Перші, хто мене вразив відразу до сліз, це була забезпеченева компанія The George Washington University Health Plan. Ми дуже переживали, чи приймуть взагалі наші документи, де була чітко вказана діягноза, ми приїхали з хворою дитиною, і забезпеченева компанія мала повне право відмовитись від нас, бо лікування рака надто дороге навіть для американців, а ми, українці, і як було не розплакатись, коли не пройшло і тижня, як нам зателефонували співробітники цієї компанії і вибачились за те, що вони розуміють наше становище і знають, що кожен день може бути трагічним, але вони не можуть оформити документи раніше, ніж за місяць, тому дуже просять негайно йти до лікарні і лікувати дитину, а всі документальні справи вирішувати пізніше, коли будуть готові всі необхідні папери.

Потім були і є добрі і щирі люди — Children's Hospital. За цей рік ми більше жили в цій лікарні. Потім були і є добрі щирі люди з Fairfax Surgical Center — співробітники нашого сусіда, які привітали нас з Різдвом — зовсім чужі, але не кожний рідний буває таким щирим. Потім були і є добрі щирі люди з такої чудової організації як Make-a-wish, і ще багато-багато інших.

І найголовніше, бо на їх плечі випало найбільше, були і є добрі щирі люди з української громади у Вашінґтоні. Завдяки вам, я знайшла тут частинку рідної землі, рідну мову, теплоту і щирість. Це ви, добрі щирі люди, цілий рік вдень, а інколи і вночі, возили нас з донькою до лікарні, це ви були в найтяжчих хвилинах з нами під час двох тяжких операцій, це ви кожного дня возили нас в центр міста на радіяцію. Лікування ще продовжується, але вже закінчилась запланована хемотерапія і, дай Боже, щоб більше її не було потрібно робити. Це ви допомагаєте нести трагедію Чорнобиля моїй маленькій донечці.

У нас в Україні є добрий звичай найдорожчим людям за доброту і турботу вклонятись до самої землі, ніби просячи, щоб Мати-Земля помогла передати ту силу почуттів, що є в серці. Я низько вклоняюсь вам до самої землі, добрі щирі люди!

З Великоднем! Христос Воскрес!

Наталія Короза

Колекція писанок Д. Пожоджука

Ім'я заслуженого майстра народної творчости України Дмитра Пожоджука, який проживає в селі Космач на Гуцульщині, добре знане шанувальникам народного мистецтва не лише України, а й Франції, Великобританії, Росії, Канади, ЗСА, Польщі, Австралії, Італії і Греції. Його вишивки і писанки чарують око кожного. Та не всі знають, що крім власних праць Д. Пожоджук має ще чудову колекцію картин, зразків народної вишивки і писанок. Про останню і хочу розповісти.

В колекції Д. Пожоджука більшість писанок зклясифіковано за регіонами Гуцульщина, Буковина, Поділля, Слобожанщина, Лемківщина, Таврія, закордонні держави. Вони мають своїх авторів і фотографії авторів та короткі біографічні довідки. На кожній з писанок — інша символіка. Розглянемо лише декілька.

Ось хоча би писанка Одарки Онищук з Канади, яка називається „Пави“. Походить вона з Полтави. На яскравому червоному тлі мисткиня зобразила горді розкішні пави. Мусимо зазначити, що така писанка вже цілком зникла в Україні і цей символ зберігся лише в діяспорі. Зрештою, в Д. Пожоджука на прозірках є сотні писанок О. Онищук. Ця ж писанка — натуральна. Ще одну цікаву писанку в колекції ми запримітили також з Канади. Автором її є молода писанкарка Оксана Ярош і цю писанку присвятила вона столітгю поселення українців у Канаді. На ній вона зобразила українську хату, сніп пшениці, калинові грона, тризуб на кленовому листі. Є тут і багато соняшних знаків. Як найвидніша писанкарка плянети О. Онищук, так і молода талановита писанкарка О. Ярош були делегатками 1-го Міжнародного з'їзду писанкарів (1992 рік).

Поруч з писанками канадських мисткинь, красуються і писанки молодого писанкаря із ЗСА Миколи Коваля. Ось одна з них, написана на гусячому яйці. На ній по обидва боки в овалі зображено великий хрест із пшеничними колосками. Довкола яйця М. Коваль використав широку смужку геометричного мініятурного орнаменту, скомпонованого переважно із давнього космацького символу „штерн“ (зоря). Цей символ є знаком неба, визначенням порядку небесних світил. Він є космічним символом. На цій писанці зустрічаємо багато символів, зокрема хрест, що в язичницькі часи носив назву „чотиріг“ і був та залишається символом всесвіту: чотирьох пір року, чотирьох сторін світу, чотирьох вітрів і, навіть, чотирьох темпераментів. Тло писанки чорне, воно є символом українських чорноземів. Завершує символіку писанки пшеничний сніп, який символізує цілий український рід.

Не секрет, що багато писанкарів замість кістки, пишуть писанки звичайним пером, яким ми колись писали в школі. Серед писанок, написаних пером, в колекції Д. Пожоджука виділяються писанки Феломени Процик з Бразилії та Лесі і Юрія Цікало з Тернополя. Лемківською технікою виконані писанки, авторами яких є Геновефа Штуковська та Софія Хмілевська із Сувальського воєвідства в Польщі.

Цікавою символікою вирізняються в колекції і писанки Тараса Городецького з Червонограда, Ігоря Процківа з Гусятина, Вікторії Цівки з Івано-Франківського, Василя Гуменяка та Олега Кірашука з Коломиї, Василини Сумаряк з Буковини, Володимира Олещука з Тернополя, Варвари Івахненко з Вороніжа, Оксани Білоус з Києва, Володимира Бойка з Бойківщини, а також Марії Костюк, Параски Русинюк, Параски Багрійчук, Марії Габорак, Василини Зизатчук, Анни Петрів, Настуні Полагняк з Космача...

В колекції Д. Пожоджука ми бачимо не тільки писанки, а й чудові дряпанки, автором яких є самобутня майстриня з Могилева-Подільського Марія Гоцуляк та неповторні мальованки, які подарував до Дмитрової колекції молодий львівський живописець Ростислав Глуховецький.

Але яка може бути колекція без відповідної літератури. Тут Д. Пожоджук посідає пальму першости, бо в його збірці є всі книжки про писанки, які виходили протягом останнього півстоліття, а серед них книжки Одарки Онищук з Канади, Зенона Елиїва із ЗСА, Іванки Чумак з Франції, Софійки Зєлик із ЗСА, а також поштівки з писанками Галини Хоткевич з Франції, Феломени Процик з Бразилії.

Колекцію Д. Пожоджука вже оглянули сотні шанувальників народної творчости, а в ці дні з нею знайомляться жителі Чернівців. Кожний, хто оглядає її, отримує не лише велике задоволення, а й частočку тепла, яке йде до нас завдяки Д. Пожоджукові ще від наших далеких предків.

Микола Григорчук,
Україна

КОЛИШНІЙ КОНҐРЕСМЕН Дан Ростенковскі, один з найбільш впливових політиків у Вашінґтоні, таки прийняв пропоновану йому прокуратурою кару — 17 місяців ув'язнення, та 100,000 гривною і визнав себе винним у двох кримінальних оскарженнях. Два роки тому Д. Ростенковского, демократичного конгресмена з Чікаґо, федеральна прокуратура звинуватила у 17 кримінальних злочинах, пов'язаних з надуживттям його конгресменських прав і привілеїв. Серед оскаржень — затруднювання ним фіктивних працівників, хабарництво, розтрата грошей поштового бюра Палати Репрезентантів і уживання державних фондів на особисті та родинні витрати. Все разом виносило суму 500,000 дол.

НАЙСТАРШИЙ В ІСТОРІЇ ЗСА сенатор провадить передвиборчу кампанію, щоб знову бути обраним і виконувати свої сенаторські обов'язки у двох сторіччах. Заявляючи, що в нього ще недокінчені справи, 93-річний республіканський сенатор з Південної Кароляйни Стром Тєрмонд у понеділок, 8-го квітня, розпочав офіційно свою передвиборчу кампанію на 17 каденцію та місце сенатора, котре займає від 1945 року. „Ми не можемо і я не закину нашої місії, щоб направити помилки 40-річного лібералізму“. На запит репортерів чи він зможе ще шість років працювати в Сенаті, він, усміхаючись, відповів власним питанням — а що ви думаєте?

Літературний конкурс СФЖО

Коли на рівні світових організацій, в тім „великої сімки“, ідуть розмови про допомогу Україні в закритті Чорнобильської ядерної станції, в Україні далі вмирають ріки, далі вмирають „руді ліси“, за словами поета з Житомирщини, Миколи Прилуцького, еколога по професії, далі хворіють і вмирають українські діти. Але цей поет, що добре знає і розуміє трагізм чорнобильської катастрофи, вірить в невмирущість України, в невмирущість українського народу. Він пише, після реторичного питання:

*Хто цей кат
і чия в цім вина?
Та скресає Душа у народу
Чути голос його
скрізь уже...
Він вербу
над рікою і воду
І себе
На Землі
Збереже!*

Щоб зберегти і ріку, і вербу над нею, і щоб зазеленіли руді ліси, і щоб росли здоровими українські діти, мусить бути свідоме зусилля усіх — і тих старших, і тих молодеських. В Україні глибальне занечищення, справа екології, є особливо болючою через Чорнобиль. А рятувати українську землю можна лиш спільним зусиллям. Для великого зусилля потрібна в першу чергу повна свідомість тої пекучої потреби, тої великої небезпеки.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій працює над усвідомленням так українського, як і світового суспільства про страшну трагедію Чорнобиля. Щоб поширити якнайдокладніші відомості про це поміж молоддю і дітьми України і діяспори, СФЖУО рішила присвятити 25-ий Літературний конкурс для дітей і молоді ім. Марусі Бек 10-літній річниці чорнобильської аварії.

Тема конкурсу: „Що я знаю про Чорнобиль“.

Вікові групи учасників конкурсу (вік до дня реченця конкурсу) — категорія I. 7—11 років, категорія II. 12—14 років, категорія III. 15 — 18 років, категорія IV. 19—23 роки.

Реченець конкурсу: 31 травня 1996 року. В кожній категорії будуть наділені 1-ша, 2-га і 3-тя нагороди.

Конкурсні праці слід пересилати на подану адресу внизу. Подати докладно: а) з діяспори — псевдо, дата народження і категорія на творі, ім'я, прізвище та адресу в заліпленому конверті; б) з України: дату народження, категорію, ім'я, прізвище та адресу.

Жюрі конкурсу: мгр Ярослава Зорич, Світлана Кузьменко, Леся Храплива-Щур.

Адреса: World Federation of Ukrainian Women's Organizations, 2336 Bloor St. W., Box 84578, Toronto, ON M6S 1TO.

ОРГАНІЗАТОРИ

У статті Лариси Онишкевич (у числі з 4-го квітня) „Роздуми про Театр ім. Леся Курбаса“, пропущено інформацію, що виступ зорганізувала Оксана Микитин з Відділом СУА ім. Лесі Українки в Трентоні, в Українському Культурному Центрі в Трентоні, 29-го березня 1996 року. — **Ред.**

10-те квітня 1941 року

Для кого та дата має значення? Нічого важливого не сталося 10-го квітня. Але для мене та дата незабутня.

У Львові большевицька окупація триває вже майже 20 місяців.

Я сама дома, 10-та година вечора, аж чую стукіт у двері. „Боже, хто це може бути? Хіба НКВД, прийшли по маму і мене, бо мій батько вже понад рік на Сибірі. Певно нас вивезуть“. Такі думки в одній хвилині потрясли мною. Тихо питаю: „Хто там“? То я, Смок, чую голос мого улюбленого вуйка Смока Федака. „Христю, не бійся, відкрий двері“.

Я відкрила двері і побачила Смока зарослого, в якійсь куртці, годі повірити, що це він. Той — арештований большевиками і ми не знали де його повезли, а тут являється у вечір у нашому мешканні. Тішуся — питаю чи голодний? „Ні, — каже Смок — мене добре годували“. Я не можу вірити, що це можливе. Оповідає, що останніми місяцями його годували, навіть полуницями зимою, вбрали, водили до театру, сидів в льожі і рівночасно працювали над тим, щоб його переконати, що як його звільнять, щоб він намовив полк. Андрія Мельника до спів-праці з НКВД. Ще вима-гали, щоб Смок до трьох місяців вженився. Він погодився.

„Як ти міг погодитися на щось таке?“ — питаю. А Смок каже: „Їх тут за три місяці не буде“.

Прошу, щоб залишився на ніч, але він хотів іти до Костя Паньківського, свого тіточного брата. Мама і сестри Смока були закордоном, а тільки Паньківські і ми з родини залишилися в Галичині.

Смок повернувся до Журавна, де був директором молочарні „Маслосоюзу“. Як він там попав? В 1935 році поляки дозволили йому після довгих старань повернутися до Галичини. Після атентату

С. Федак

на Пілсудського Смок був засуджений на кару смерти, остаточно замінили на довожиттєве ув'язнення, що знову змінили на „баніцію“, тобто, мусів опустити терен Польщі.

Після повороту до Галичини, Смок приїхав до Стрия, де ми тоді жили і вступив до Молочарської Школи „Маслосоюзу“. В тому часі ми часто бачилися зі Смоком, а я з великим зацікавленням слухала його оповідань про його жахливі переживання в польській тюрмі, де тоді був голод; але Смок завжди мав почуття гумору, навіть оповідаючи про лови щурів, бо не було що їсти. Його життя в Німеччині чи в Парижі то справжня повість, але Смок на жаль нічого не написав.

В 1938 році поляки знов арештували Смока і він сидів у тюрмі в Стрию. Я приїхала відвідати його. Суддя, який давав мені перепустку, просив щоб я намовляла Смока, щоб перервав голодівку. Я тільки сказала, що Смок знає що він робить. По короткому часі Смока звільнили.

Війна — Смок в Журавні, але тепер большевики його арештують. Вертаючись до 10-го квітня. Як Смок знав, що буде війна 1941 році і що він не потребуватиме виконувати „бажань“ НКВД.

Смок знов в Журавні. Німецька окупація: Початок 1943 року. Почалося вербування добровольців до Української Дивізії „Галичина“. Очевидно, Смок, той наймолодший усусус, голоситься до ди-візії. Довго ми від нього нічого не чули. Прослила я його на наше вінчання і тоді дістала листа, в якому пише, що він до товариства не надається в стані, в якому знаходиться. Перейшов різні тюрми і страхіття, але німецький вишкіл його заломив. Весною 1944 року він захворів і відвідували ми його у Львівській Народній Лічниці. То був останній раз, коли ми його бачили.

Пропав безвісти після закінчення війни. Залишився тільки спомин про того відважного, очайдушного члена УВО і вояка Української Дивізії „Галичина“.

Христя Навроцька

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

щоб спільно заявитися за впровадження повної нуклеарної безпеки світу. Це є, на думку Б. Клінтона, тепер найважніше, щоб вести політику загальної нуклеарної безпеки і тим залишити катастрофу в Чорнобилі лише як трагічне мементо на шляху до безпеки цілого світу. Тому, Президент закликає усіх відновити обіцянку: продовжувати заходи для оздоровлення, запевнити профілактику і давати надію.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 6-го березня 1996 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА і СЕСТРА

бл. п.

МАРІЯ ГОНЧАРИК

Цією дорогою складаємо нашу щиру подяку парохові церкви св. Петра і Павла о. Романові Мрицеві за відправу Панахиди і похоронних обрядів.

Висловлюємо сердечну подяку родині, приятелям та знайомим за участь у похоронних відправах, за квіти, пожертви на Служби Божі та добродійні цілі.

Дякуємо всім, які в той тяжкий для нас час прийшли нам з поміччю і словами розради.

В 40-ий день відходу у вічність, в суботу, 13-го квітня, о год. 10-ій ранку, в церкві св. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж., буде відправлена заупокійна Служба Божа. Просимо в цей день згадати покійну у своїх молитвах.

Вічна їй пам'ять!

Сини — ІВАН і
ВОЛОДИМИР

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими що у вівторок 9-го квітня 1996 р. на 88-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ВОВК-МЕНЦІНСЬКА

нар. в Лютовисках, Україна.

ПАНАХИДА — середа 10-го квітня 1996 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку

ПОХОРОН в четвер 11-го квітня о год. 10:30 ранку в церкві св. Юра, а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

У глибокому смутку:

дочки	— ЛЕСЯ ЯБЛОНСЬКА
	— ВІРА
син	— ВОЛОДИМИР
внуки	— МИХАЙЛО ЯБЛОНСЬКИЙ з дружиною ІРИНОЮ
	— ЯРОСЛАВ ЯБЛОНСЬКИЙ
	— АНДРІЙ МЕНЦІНСЬКИЙ
	— ТАМАРА МЕНЦІНСЬКА і
	— ДАРКО МЕНЦІНСЬКИЙ
правнуки	— МИХАЙЛО ЯБЛОНСЬКИЙ і
	— РОМАН ЯБЛОНСЬКИЙ
швагерки	— ДАРІЯ НАГНІТ з дочкою ОРИСЕЮ
	— МАРІЯ КУБРАК з родиною
	— АННА ГОЛОВІН з родиною та
	ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

Замість квітів родина просить складати пожертви на сиротинець в Україні.

Ділимося сумною і болючою вісткою з родиною, друзями і приятелями, що 9-го квітня 1996 р. після довгої недуги відійшов у вічність наш МУЖ, БАТЬКО, ДІД

СВ. П.

АНДРІЙ КРАСНОБРИЖИЙ

ПАНАХИДА — середа 10-го квітня 1996 р.о год. 8:30 веч. в похоронному заведенні Conroy в Бавнд Бруку, Н.Дж.

ПОХОРОН в четвер 11-го квітня о год. 2-ій по пол. в церкві-пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж., а опісля на місцевий цвинтар.

Родину, приятелів і знайомих просимо згадати покійного у своїх молитвах.

РОДИНА

З глибоким смутком повідомляємо членство ОДВУ і всю українську громаду, що 8-го квітня 1996 р. відійшов у вічність

**СВ. П.
ПОЛКОВНИК
ПЕТРО ВОЙНОВСЬКИЙ**

народж. 1913 р. в Станівцях Долішніх над Серетом, на Буковині (Україна), заслужений член ОУН і довголітній член ОДВУ, командир Буковинського Куреня, голова проводу ОУН на Буковині і в Басарабії визначний діяч проводу Національно-Визвольного Руху, а понад усе — незломний воїн-борець за свободу Батьківщини України.

ПОХОРОНИ:

ПАНАХИДА в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку в понеділок 15-го квітня о год. 7-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок 16-го квітня в церкві-пам'ятнику св. Андрія о год. 11:30 ранку, похорон на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині покійного Наталії і доні Оксані з родиною висловлюємо глибоке і щире співчуття

Вічна йому пам'ять!

ЦУ ОДВУ

У глибокому смутку повідомляємо, що 8-го квітня 1996 року по тяжкій, але короткій недузі відійшов у вічність наш дорогий ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ, СВАТ і ВУЙКО

**СВ. П.
ПОЛКОВНИК
ПЕТРО ВОЙНОВСЬКИЙ**

Командир Буковинського куреня, голова Проводу ОУН на Буковині та Басарабії, визначний діяч Проводу Національно-Визвольного Руху.

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку в понеділок 15-го квітня 1996 року о год. 7-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок 16-го квітня 1996 року в церкві-пам'ятнику св. Андрія о год.11:30, після відправи похорони на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо про молитви за душу спочилого.

Горем прибиті:

дружина	— НАТАЛІЯ
донька	— ОКСАНА з чоловіком ЮРІЄМ
внуки	— БОГДАН
	— АНДРІЙ
	— ХРИСТЯ з чоловіком РОССОМ
сват	— Протопресвітер ВОЛОДИМИР БАЗИЛЕВСЬКИЙ
племінниці	— ДАРІЯ НИЖАНКІВСЬКА з сином ЯРОСЛАВОМ
	— ГЕНЯ БЛЮМ з чоловіком ЙОРГОМ і дітьми
шваґер	— ТАРАС СНІГУРОВИЧ з дружиною ЕМОЮ

Замість квітів просимо складати пожертви на Фонд Дітям Чорнобиля

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Фінансові потреби для кінцевої підготови олімпійців України до Атланти

Наближається кінцева стадія підготови українських спортовців до своєї першої Олімпіяди як незалежної дружини. Згідно з одержаними інформаціями від Проводу НОК України, українські спортовці мають можливість виступити на Олімпіяді в 22-ох видах спорту з тим, що тільки жіноча збірна відбиванки повинна ще відбути кваліфікаційний турнір.

Окремі групи спортовців з різних ділянок спорту прибудуть до гостинного міста Керролтон, а також до Атланти, Авґаста, Чатануґи в Теннесі та інших олімпійських містечок, де проведуть фінальні тренінґи та важливу акліматизацію.

Очевидно ця кінцева фаза підготови винесе значну суму грошей на покриття коштів за приміщення, транспорт і харчування, разом майже 177,000 долярів. З огляду на важку економічну кризу України, держава не в силі покрити і ці кошти, адже будуть великі витрати за переїзд з України до Атланти і назад, втримання спортовців під час Олімпіяди в Атланті, виряд та премії для медалістів й ін. Тому НОК України надіється, що цю суму допоможе покрити українське громадянство в ЗСА і Канаді через УСЦАК та допоміжні комітети, що були засновані в різних містах на цьому континенті. Значні суми є вже зібрані під час недавньої візити президента НОК України В. Борзова до Чикаґо, Філядельфії, Ню Йорку. Решту, сподіємось, пришлють щирі прихильники спортової України.

Для орієнтації нашого громадянства, подаємо статистичні дані — кількість олімпійців з окремих ділянок спорту та висоту коштів їх кінцевої підготови:

1. Лучники — 9 осіб, їх кошт за харчування і мешкання винесе 1,890 дол.
2. Легкоатлети — 64 особи (змагуни, тренери, лікарі), їх кошт винесе 22,600 дол.
3. Бедмінтон — 5 осіб, коштуватиме 2,430 дол.
4. Жіноча кошиківка — 15 осіб, винесе 6,000 дол.
5. Боксери — 18 осіб, кошт 5,832 дол.
6. Канойки (каяки) — кількості змагунів не подано, кошт 9,750 дол.
7. Наколесники (доріжні) — 4 особи, кошт 4,075 дол.
8. Наколесники (змагань на арені) — 10 осіб, кошт 10,320 дол.
9. Стрибки у воду — 10 осіб, транспортація 1,000 дол.
10. Фехтувальники — мають вже оплачені кошти.
11. Гімнасти — 26 осіб, їх кошти винесуть разом 10,500 дол.
12. Ритмічна гімнастика —їх кошти вже покриті.
13. Джудо — 9 осіб, покриття коштів 3,270 дол.
14. Сучасне п'ятиборство — усі кошти покриті.
15. Веслувальники — 17 осіб, рент човнів, харчі і машкання, разом 26,500 дол.
16. Плаваки — 16 осіб, їх кошт винесе 16,766 дол.
17. Теніс — їх кошти вже покриті.
18. Важкоатлети — 12 осіб, їх кошт винесе 5,300 дол.
19. Вільна боротьба — 18 осіб, харчі і мешкання 7,000 дол.
20. Греко-римська боротьба — 18 осіб, кошт 7,000 дол.
21. Яхти — за перевіз човнів 1,000 дол.
22. Кульова стрільба — усі кошти покриті.
23. Академічне веслування, рент виряду, транспортації, харчі і мешкання — 42,550 дол.

Інші витрати в часі змагань 18.600 дол.

Усі разом кошти кінцевої підготови олімпійців України винесуть 177,397 дол.

Білоруські олімпійці у фінансових клопотах

Як повідомило аґентство БЕЛТА-ТАСС, білоруським олімпійцям загрожує зрив підготови до Олімпіяди в Атланті. Газета „Спортивная Панорама" повідомила, що до половини березня ц.р. Міністерство спорту і туризму Білорусі одержало від уряду тільки четвертину коштів на перший квартал, що були асигновані з бюджету держави. Якщо врахувати, що в минулому році на спорт і туризм досі не виплачено три чверті признаних коштів, то виходить, що на підготову олімпійців Білорусі видано тільки 15% потрібних коштів.

Недавно справу підготови білоруських спортовців на Олімпіяду в Атланті обговорив уряд Білорусі під проводом віцепрем'єра Владиміра Русакевича. Під час розгляду справи участи Білорусі в Олімпіяді в Атланті, крім уже згаданих фінансових труднощів, виявилися теж проблеми пашпортові. В олімпійській збірній є 220 спортовців, тренерів і офіційних осіб, але ніхто з них не має досі закордонних пашпортів. У Білорусі далі послуговуються пашпортами колишньої імперії, СССР. „Батько" Лукашенко і його „команда" часто відбуває чолобитні поїздки до Москви, де просуває ідею відновлення СССР і тому, мабуть, не турбується справами першого незалежного виступу Білорусі на Олімпіяді чи такими „дрібницями" як видання білоруських пашпортів.

Подав **О. Твардовський**

Славні футболісти Рочестеру

Шановний п. О. Твардовський!

З цікавістю прочитав я ваш допис з 9-го березня ц. р. у „Свободі" про теперішнього редактора „Свободи" Зенона Снилика, колись славного футболіста. Ви дуже гарно описали всі його футбольні досягнення. Ми, рочестерці, завжди гордилися і дотепер гордимося, як згадуємо „нашого Зеня". Тут у Рочестері він ріс, студіював і починав у 1950 році свою футбольну кар'єру, яку блискучо закінчив на вершку слави. Крім футболу, молодий Зенко був дуже сумлінним і взірцевим студентом, українським патріотом, дуже добрим грачем пінґ-понґу, більярду, шахів та незаступимим у товариському житті молоді. Мав добрий голос і любив співати. Багатьом молодим юнакам Рочестеру він служив добрим прикладом.

У 1960-их роках в Рочестері було три українські фурбольні дружини. Українські футболісти Рочестеру здобули такі осягнення: „Олл-Американ" — Стельник Ігор — В Пенсильванія стейтовому університеті; Куціль Роман, мол. — в стейтовому університеті Ню Йорку, коледж у Баффало; Процик Петро — в стейтовому університеті Ню Йорку у Баффало; Процик Богдан — в стейтовому університеті Ню Йорку, коледж у Бракпорті, також вибраний до Палати слави спорту в Бракпорті; Лялька Богдан — професійний футболіст, чотири роки „олл-стар", грав в репрезентації Америки у змаганнях за Чашу світу 1968 року.

З часом всі три футбольні дружини постаріли і перестали існувати і вже здавалось, що все завмерло, — залишилася лише футбольна українська слава.

Але сталося чудо: 1991 року прибула з України дружина юньйорів славного Київського Клюбу „Динамо". Юнаки по 12–14 років. Зацікавилися ними, допомогли залишитися і прийняли до своїх родин американці з добрим серцем. Навчили їх англійської мови і післали їх до американських шкіл. Юні динамівці виявилися так само добрими учнями в школі, як і неперевершеними футболістами. В останніх трьох роках вони здобули всі найкращі нагороди футболу, а їхні імена і слово „Україна" не сходили із сторінок американської преси міста Рочестер.

В результаті, шість юнаків-футболістів з Києва закінчили середню освіту і отримали повні стипендії в американських університетах. Ними є: Коваленко Діма — Індіяна університет; Король Олексій — Індіяна університет; Лавриненко Юрій — Індіяна університет; Слободян Петро — Гартвик коледж; Чорнобай Віктор — Гартвик коледж; Сергій Чередниченко — Міддлбирі, Вт., Андрій Бабак, Ст. Бонавенчур; Литовка Віктор — Вейк Форест університет (Правдоподібно Віктор гратиме в „Чорноморській Січі" літом 1996 року).

Ось цим і кінчаю моє коротке доповнення до статті про славного рочестерського футболіста Зенона Снилика — мого товариша студентських літ. Гарну славу він залишив нам і добрим прикладом став для нашої молоді.

Володимир Пилишенко
Бракпорт, Н. Й.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ даними Діточого фонду оборони, другою з черги причиною загибелі молодих американців від 10 до 19 років є пальна зброя. Першою найбільшою причиною загибелі молодих людей у згаданій віковій групі дальше залишаються непередбачені випадки, включно з автомобільними.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ вказують, що підлітки реаґують куди більше на реклями тютюнових виробів, як дорослі. Крім того, 79 відсотків курящих підлітків уживають саме ті вироби, що їх успішно оголошують реклями курця Марлборо, верблюда Джо Камела та усміхненої пари Нюпорт. Фірми тютюнових виробів настоюють, що їхні реклями не є спрямовані на приману для підлітків, а є тільки засобом популяризації даних сортів цигарет.